

Museer og mangeårige formand for Kulturhistorisk Museumsforening blive glemt så hurtigt?

Cimon-motivet berører det vigtige problem om den klassiske verdens indflydelse på den senere tids kunst og kultur. Det er vanskeligt at bestemme nøje, fordi det spænder vidt lige fra spørgsmålet om en påvirkning af Nordens myteverden fra Middelhavslandenes gudetro til et ganske udvendigt lån af sujetter, som det ses i sagnet om Cimon. For at løse de mange gåder må hver tages op enkeltvis, og for nogle vil det så vise sig, at de er gentaget mekanisk gennem århundreder, så den oprindelige baggrund er glemt og kun den ydre skal tilbage, og til slut mangler alt af den klassiske ånd.

Festskriftet betoner ikke tilstrækkeligt, hvad der måske er Axel Steensbergs største fortjeneste, anvendelsen af den moderne ethnologiske metode på den materielle kultur i Danmark. Det har ikke bevirket, at Folkemuseets gamle studium af det hjemlige kunsthåndværk, som det fremtræder i møbler, keramik o. a. er blevet forsømt, men det har fået videre perspektiver, og det er en stor gerning at kunne lægge kursen om uden derfor at fornægte, hvad forædlerne havde arbejdet for.

Helge Sjøgaard

Christians Kirke. Den tyske Frederiks Kirke. Elna Møller red. Danmarks Kirker 21-22. hefte. (Gad, 1975). 212 s.

Efterhånden som det store værk om Danmarks kirker skrider frem, ses det, at redaktion og medarbejdere får et fast greb om opgaven. Leddelingen bliver rigere, de historiske ind-

ledninger mere klare, og selv om stilen kan virke noget tør i sin nøgterne saglighed, er den sikkert valgt med god grund, fordi det er hensigten at give en udtømmende redegørelse, men ikke mere. Disse gode egenskaber udmærker også dobbeltheftet om Christians Kirke, der oprindeligt hed Frederiks Kirke med navn efter Frederik V, under hvem den blev indviet 1759. Den var beregnet for hovedstadens tyske beboere og er et ægtefødt barn af sin tid med rigets nationalt og sprogligt blandede befolkning. Også arkitektonisk hører den hjemme i det 18. århundredes enevælde. N. Eigtved er bygmesteren, og efter hans død 1754 blev arbejdet ført videre i samme ånd. Nu står kirken i det indre og det ydre usædvanligt velbevaret som et sjældent udtryk for tidens kirkeideal. Særlig må fremhæves den ikke almindelige sammenbygning af orgel, prædikestol og alter og de mange pulpiturer med kongestolen, der helt sætter præg på rummet. Ved et tilfælde er der mellem kirkens inventar bevaret et par stole fra Christian VI's Christiansborg, og det må fremhæves, at beskrivelsen af kirken giver talrige bidrag til den profane kulturhistorie, som det også gælder for de andre bind af værket.

Kirkens ydre historie er en beretning om stadig tilbagegang og en mindre og mindre menighed. N. F. S. Grundtvig fik 1832 og de følgende år tilladelse til at holde gudstjeneste i kirken, dog uden at administrere sakramenterne, hvad der efter hans særopfattelse af dem kun kunne føles som en bevidst personlig krænkelser, og da skildringen ikke omtaler det, skal det nævnes, at den også har fået sin plads i litteraturen, idet fru Gyllembourg i sin novelle *Den magiske Nøgle* fra 1828 lader gravkældrene

under kirken spille en afgørende rolle i handlingen.

Efter en prekær tilværelse blev kirken dansk sognekirke 1901. Navnet Christians Kirke skal minde om bydelens grundlægger Christian IV. Heller ikke i denne egenskab undgik den modgang under luftangrebet 1943.

Helge Sjøgaard

R. W. L i g h t b o w n: *Catalogue of Scandinavian and Baltic Silver*. (Victoria and Albert Museum. London 1975). 255 s.

De engelske museer er rige på sager fra udlandet og gennem dette illustrerede katalog er sagerne af sølv fra Skandinavien og Balticum i Victoria and Albert Museum nu blevet tilgængelige for et nærmere studium. Beskrivelse og katalogisering er forbillig, men den danske litteraturliste mærkelig tilfældig, bl. a. mangler alle arbejder af Sigurd Schoubye. Hvis man med den islandske håndkriftsag som mønster ville opsætte en ønskeddel over sager, der rettelig burde bevares i Danmark, ville den kun blive kort; et bøger fra Hillerød med årstallet 1589 fortjente dog at stå i en dansk samling. Bogen er en nyttig introduktion for den, der vil lære, hvor forskelligt de enkelte stilarter blev udformet i hvert land. Ligheder og forskelle tegner sig tydeligt i de udmærkede fotografier med ledsagende beskrivelser. De danske museer kunne tage en publikation som denne til forbillede for tilsvarende kataloger.

Helge Sjøgaard

S v. A a g e B a y: *Horsens klosterkirke 1275-1975 og træk af menighedslivet i Horsens*. (Udgivet af Horsens Klostersogns menighedsråd, 1975). 108 s.

Horsens' kirkehistorie samler sig om den nuværende Vor Frelsers kirke og klosterkirken. Den sidstes historie er skildret af Sv. Aage Bay, der i mange år har arbejdet med de opgaver, byens historie frembyder, men kilderne til stedets historie er sørgeligt få, når det gælder middelalderen. Om gråbrødrenes kloster vides der i sammenligning med, hvad der ellers kendes, en del, men desværre beskæftiger bogen sig næsten kun med den kirke, der nu ene står tilbage af munkenes anlæg, skønt det var en virksomhed, som lige til reformationen var midtpunktet i franciskanernes opsøgende arbejde. Når kirken blev bevaret, mens reformationen og de efterfølgende tider fjernede alt andet, var det vel først og fremmest størrelsen, der reddede den. Det gik i Horsens som i Viborg, hvor man bevarede kirkerne fra de to ordener af tiggermunke, og af hvilke den ene stadig bruges som sognekirke. I Ribe og Århus ses en tilsvarende udvikling, men her er de øvrige bygninger helt eller delvis bevaret.

I sammenligning med Christians kirke på Christianshavn (anmeldt andet sted i dette hefte) giver bogen mere, fordi forfatteren også prøver på at skildre menighedslivet, men det er vanskeligt at indfange åndsstrømninger i konkrete ord, og man savner den grundighed, der præger bindene i Danmarks kirker i beskrivelsen af de kunsthistoriske minder. Meget er dog medtaget. Prædikestolen er udført af Peder Jensen, Kolding, vel det største navn blandt de kunstnere,